

TIBBİ BİTKİLER ve ECZACI: GÜNCEL BAŞLIKLAR

DERS 5

TIBBİ BİTKİLER: KULLANIM ve UYGULAMA GENEL BİLGİLER

Hastalıkların önlenmesi ve tedavisinde, sağlığın sürdürülmesinde tıbbi bitkiler tarih boyunca hep önemli bir rol üstlenmiştir.

**Günümüzde de hastalıkların
tedavisinde kullanılacak
kompleks kimyasal moleküllerin
sentezinde de bitkiler,
fitokimyasallar büyük önem
taşır..**

Söğüt binlerce yıldır tıbbi olarak kullanılsa da, söğüt kabuğundan izole edilen salisilik asitten ilk sentetik ilaç olan «ASPIRİN» 19. yüzyılın sonunda elde edildi.

Bu keşif, ilaç endüstrisinde bir devrim yarattı:
-Kompleks hastalıkların mono-ilaç ile tedavisi
-Yapı-aktivite bağlantılı organik sentez ile yeni ilaçların geliştirilmesi için bir milat oldu.

Sentetik ilaçlar, tarih boyunca var olan insan sağlığı-bitki bağlantısını önemli ölçüde kopardı ve modern tıpta tek bir mekanizma üzerinden etki gösteren sentetik ya da doğal kaynaklı tek bir molekül içeren ilaçlar tercih edilmeye başlandı.

Kuşkusuz bu yönelim sayesinde tıp büyük aşamalar kaydetti. İnsan sağlığına büyük katkılar sağladı ve sonuçta insan ortalama ömrü uzadı.

**Ve modern tıp uygulayıcıları tarafından
tıbbi bitkiler, «kalitesiz»,
«bilimsellikten uzak», «ilkel», ve
sadece modern tıbbı ulaşamayanların
tercih etmek zorunda kalacağı bir
«alternatif» olarak değerlendirilmeye
başlandı.**

**Fakat WHO tarafından yapılan bir çalışma sonucunda
dünya nüfusunun %75-90'nının temel sağlık
hizmetlerinde
geleneksel tedavilere güvendiği ortaya çıktı.**

20. yüzyılın başlarında listelenen ilaçların %40'ından fazlası bitkisel orijinli olmasına rağmen 1970'li yılların ortasında bu oran %5' ten daha aşağıya düşmüştür.

Ancak özellikle 1990'lı yıllardan sonra, tıbbi ve aromatik bitkilerin yeni kullanım alanlarının bulunması, doğal ürünlere olan talebin artması; bu bitkilerin kullanım hacmini her geçen gün arttırmaktadır.

Günümüzde tıbbi bitkiler piyasasının yıllık yaklaşık 60 milyar dolarlık bir rakama sahip olduğu tahmin edilmektedir.

**Geleneksel tedavi sistemlerinin
lkelerde kullanım oranı modern tıbbın
varlığı, sağlık hizmetlerinin mali boyutu
ve sağlık sistemine olan güvene bağlı
olarak ülkeden ülkeye farklılık gösterir.**

Örneğin modern tıbbın fazla uygulanamadığı Ruanda,
Hindistan, Etiyopya gibi geliřmekte olan ülkelerde
geleneksel tıp uygulamaları nüfusun %70'i tarafından
tercih edilmektedir.

ABD'de de ilaç fiyatlarının yüksek olması, modern tıbbı olan güvensizlik nedeniyle nüfusun yaklaşık %40'ı alternatif tıbbı yönelmiş haldedir.

**Dünyada bulunan yaklaşık
300.000'den fazla bitki
türünden 35.000 -70.000'i
(%10-25) tıbbi amaçlarla
kullanılır.**

Tıbbi bitkilere olan ilgi son 10-15 yıldır gerek popüler anlamda gerekse de bilimsel anlamda oldukça artmıştır.

-Tıbbi bitkilerle tedavi Uzakdođu ÷lkelerinde yaygın olsa da, batı toplumlarında da tıbbi bitkilerden yararlanma büyük oranda artmıştır.

-Çođu kez “alternatif tıp” ya da “tamamlayıcı tıp” adı altında yapılan uygulamalar, bitkisel tıbbi ürün ticaretinde giderek yükselen bir pazar oluşmasına neden olmuştur.

TIBBİ BİTKİ VE BESİN DESTEKLERİNİN KULLANIM NEDENLERİ:

- Zayıflama isteđi
- Yorgunluk hissini giderilmesi
- Hastalıklardan korunma
ve zinde bir vücuda sahip olma isteđi
- Stres
- Menopoz
- Bağışıklık sistemini güçlendirme
- Cilt ve saç bakımı

Ancak son yıllarda özellikle afrodisyak etkili olduğu iddia edilen ürünlerin satış değerlerinin ilk sıralara kadar yükseldiği görölmektedir.

TIBBİ BİTKİLERİN KULLANIMININ ARTMASINA NEDEN OLAN FAKTÖRLER

--Sağlık kavramı kapsamında yaşanan süreçler.

-- Modern tıp seçeneklerine ulaşımındaki engeller.

**--Bireylerin sağlık sorunlarına “bireysel
özüm üretme” eğiliminde artış,**

**--Sađlıkla (hasta olmama ve iyilik halinin
sürdürülmesi) ilgili sorumluluđun
bireylerin tercih ve uygulamalarına
bırakılmış olması,**

**--“Doğal olana” artan yönelim,
bitkisel ürünler ile ilgili
“doğal olduğu için sorun yaratmaz”
algısındaki artış..**

--Ortalama yaşam süresinin uzamasına bağlı olarak kronik hastalıkların görülme sıklığının artması..

-Örneğin, Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan bir çalışmaya göre; tıbbi bitki kullanma nedenleri arasında hafıza kaybının önlenmesi, eklem ağrılarının geçirilmesi ve yorgunluğun azaltılması ilk sıralarda yer almıştır.

-- “Tezgah üstü” ürün satışı uygulaması ile bitkisel ürün kullanımının arttığı da belirtilmektedir.

Bu tür ürünlerin yaygınlaşması, etkili ve güvenilir modern sağlık uygulamalarının önünde de büyük bir engel teşkil etmektedir.

--Ürünlerere çeşitli yollarla ulaşım kolaylığı bulunmaktadır.

--Medyada bu ürünler ve ilgili konulara sıkça yer verildikçe ilgi de artmaktadır.